

M A Z E P P A

Lord Byron'ın meşhur manzumesinin tercemesidir.

Kap üzerine Horace Vernet'nin Mazeppa'nın kurt sürüsü tarafından kovalandığını gösterir meşhur tablosunun renkli bir reproduktionu pek cazib olacaktır.

İngilizceden Terceme eden :

Seniha Sami

MAZEPPA

Intar?

"O zaman o memuriyeti ifa eden Mazeppa isminde Leh asilzadelerinden biri idi ; Jean Kasimir'in sarayında büyümüş ve orada biraz edebiyata aşina olmuştu. Gençliğinde Leh asilzadelerinden birinin ~~...~~ olan münasebatı keşf edilince, ~~...~~ çirçiplak soydurdu ve vahşi bir atın üzerine bağlatarak koyverdi. At, Ukrayna memleketinden getirilmiş olduğundan oraya avdet etti, yorgunluk ve açlık ile yarı ölü bir hâlde bulunan Mazeppa'yı oraya götürdü. Kendisine imdad ettiler. Uzun müddet Ukraynalılar arasında kaldı ve Tatarlara karşı bazı akınlarda liyakat gösterdi. Tahsil ve iktidarı kendisine Kazaklar arasında büyük bir itibar temin etti : Şöhreti günden güne ziyadeleştiğinden Çar kendisini Ukrayna prensi nasb etmeye mecbur oldu." (Voltaire, Histoire de Charles XII, s. 196.)

"Kral, firar ederken ledilmekte idi, altındaki at vuruldu ; miralay Gieta yaralı ve bütün kanını kaybetmekte iken kendi atını verdi. O fatih, bu suretle muharebe esnasında ata binemediği hâlde, firar ederken iki defa ata bindirildi." (s. 216.)

"Kral bazı suvarilerile başka yoldan gitti. Binddiği araba yolda kırıldığından kendisini tekrar ata bindirdiler. Bu felâketlere zamimeten ~~...~~ gece bir ormanda yolunu şaşardı ; tükenen kuvvetlerini gayreti artık telâfi edemiyordu, yarasının sancıları yorgunluk sebebiyle daha tahammül fersa olmuştu, hayvanı da yorgunluktan yere kapanmıştı ; kral bir kaç saat bir ağacın altında yattı, kendisini her tarafta arayan galibler tarafından her dakika bulunmak tehlikesine maruzdu." (s. 218.)

Moskova Pultava ^{gününden önce} ~~büyük melhamesi~~ ^I ~~...~~ harb talii, İsvec kralından yüz çevirdiği zaman, bir daha mücadele edemeyecek olan maktul bir ordu, kızıl kanlar içinde yerlere serilmişti. Mağrur âbidleri olan insanlar kadar vefasız olan harb şanüsatveti, muzaffer Çara intikal etmişti. Moskova surları tekrar emniyet altına alınmıştı. Ancak ileride daha meşhur bir sene içinde, daha karanlık ve mukassı bir günde, daha muazzam bir ordu ve daha mağrur bir isim kital ile hacalete mev'ud idiler. O daha büyük ve derin bir inhizam ve sukut olacaktı - birisi için bir darbe, umum için bir yıldırım.

II ^{Yaralı}

Zar böyle tesadüf etmişti. ~~...~~ Karl, kendi ~~...~~ ve tabaasının ~~...~~ gece gündüz tarlalardan, seyllerden kaçmak ne olduğunu öğrenmişti, firarını kolaylaştırmak için binlerce insan yerlere serildiler. Azameti ~~...~~ o ânde, hakikatın kuvvetten bir korkusu kalmadığı hâlde hiç bir itab sesi işidilmedi. Atı öldürülmüştü; Gieta kendi atını verdi ve Ruslara esir olarak öldü. O hayvan da bir çok fersahlar yorgunluğa hakkile mukavemet ettikten sonra yere kapandı. Kararan ormanın derinliklerinde nöbecilerin uzakdan parıldayan ateşleri karşısında kral uzandı. ~~...~~ demekden başka çare yoktu.

(1) Anapoleon 1813 senesinde Rusya'dan rü'ce etmişti.

karşısında kiral u~~ann~~maya meçbur oldu.

Milletler, böyle defneler ve böyle bir istirahat için mi kuvvet sarfetmişlerdi? Takatı kesilmiş, işkence içinde kalan hükümdarı bir yabancı ağacın altına yatırdılar. Yaraları katılaştı, azası ~~çerlmis~~ idi. Vakit geç, hava soğuk ve karanlık idi. Kanındaki humma kesik bir uykudan faide görmesine mâni idi. Hâli böyle iken her şeye rağmen kiral, sukutuna şahane bir metanetle tahammül ederek felâketin son haddinde azabını iradesine tâbi eyledi, vaktile hükmü altında bulunan milletler gibi sessiz ve muti kıldı.

III

Reîslerden ibaret bir çete : Heyhat ! adedleri pek azdı çünkü bir gün içinde pek çok eksilmişlerdi. Fakat geriye kalanların hepsi sadık ve âlicenab idiler. Hepsi mahzun ve sessiz, kiral ile atının yanında toprak üzerine oturdular. Tehlike karşısında insan ile hayvan birleşir ; ihtiyac, aralarında bir müşareket tesis eder. Bunların arasında Mazeppa, yaşlı bir meşenin gölgesinde kendine bir yastık uydurdu. - Ukraynanın sakin ve cesur hatmanı, o ağac kadar sert ve ondan pek az genc idi. Fakat önce o uzun koşu ile takatı kesilen hayvanını tımar etti, ona yaprakdan bir yatak hazırladı, topuklarile yelesini düzeltti, kolunu gevşetti, dizgini çözdü : karnını doyurduğunu görünce sevindi çünkü hayvan gecenin rutubetinde yem yemek istemez diye korkmuşdu. Fakat o, sahibi kadar metindi, yatağa, yeme ehemmiyet vermezdi, hem cesur hem de muti idi : her ne lâzımsa yapardı. Tüylü, yürük, azası kavi bir Tatar atı idi. Sahibini metanetle taşır, sesine itaat eder, çağırdığı zaman gelir ve her kesin içinde tanır ; etrafında binlerce insan olsa da gece hiç bir yıldızsız seyrine devam etse bile o at, gurubdan sehara kadar sahibini bir geyik yavrusu gibi takîb ederdi.

IV

Sonra Mazeppa meşenin altına setresini serdi, mızrağını yatırdı, silâhlar günün uzun yürüyüşüne eyi dayandı mı, ~~tüfeğin tavesinde~~ ^{barutlukda} barut dolu mu, çakmakları gevşemiş mi diye muayene etti ; kılıcının kabzasile kınını yokladı, kemeri aşınmış mı diye bakdı. O muhterem ihtiyar, çantası ~~ixxxxxxxxından~~ pek kıt olan nevalesini çantası ile matrasından çıkararak hazırladı, önüne serdi : bir ziyafette bulunan saray erkânından çok daha serbest ve emin bir tavr ile hükümdara ve maiyetine ikram etti. Karl, cüz'î payını gülümseyerek kabul edip bir dakika yedi ; ruhunu maddî ve manevî yaralar ve endişelerden üstün görmek için ca'lî bir neş'e gösteriyordu. Sonra dedi ki : "Çetemiz içinde hepsinin ^{yüreği} ^{eli} bir metîn ve kavi ise de ~~de~~ yürüyüşde, akında, çapulculukda ~~de~~ hiç bin senden az söz söylemiş ve çok iş görmüş değildir Mazeppa !

